220340 - Kur’an, Melekler, Peygamberler Ve Sahabelerle Tevessül Etmenin Hükmü

Soru

Aşağıdaki ifadelerle dua etmek haram mı? Haram ise delili nedir?

“Allah’ım Kur’an’ın hakkı ve onun harfleriyle, Cebrail ve onun elçiliğiyle, Mikail ve onun emaneti ile, İsrafil ve onun üfürmesiyle, Nuh a.s ve onun soyu hakkı ile, İbrahim a.s ve dostluğuyla, Musa a.s ve onun konuşmasıyla, Muhammed s.a.v ve onun şefaatiyle, Ebu Bekir Sıddık ve halifeliğiyle, Ömer ve onun farukluğuyla, Osman ve onun hayasıyla, Ali ve onun cesaretinin hakkıyla senden… dilerim.”

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Soruda dört çeşit tevessül ifada edilmiştir,

Birincisi: Kur’an ile ile tevessül.

İkincisi: Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem ise tevessül.

Üçüncüsü: Salih olan peygamber, melek ve başkalarıyla tevessül.

Dördüncüsü: Manası anlaşılmayan tevessül.

Birincisi:

Dua edecek kişinin Kur’an ile tevessül etmesi caizdir. Çünkü bu tevessül Allah’ın bir sıfatıyla dua etmektir. Şüphesiz O’nun bir sıfatıyla tevessül etmek caiz olup şeriatta meşru kılınmıştır. Bu konuyla ilgili şu hadis de mevcuttur:

Osman b. Ebu el As r.a’dan rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Rasulullah Sallallahu Aleyhi

Vesellem bir ağrıdan şikayeti olduğunda şöyle dua ederdi. “Duyduğum sancının şerrinden Allah'ın gücüne ve kuvvetine sığınırım. “Bulduğum ve korktuğum (acının) şerrinden Allah’ın izzetine ve kudretine sığınırım.” (Muslim 2202, Tirmizi 2080)

Başka bir hadiste: “Allahım! Gaybı bilmenle, yaratmaya kadir olmanla, hayat benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat. Ölüm benim için hayırlı olunca da canımı al.” (Ahmed 30/265)

Ayrıca Allah’ın sıfatlarıyla tevessül etmenin meşru olduğunda dair deliller çoktur.

Allah’ın sıfatlarından biri de konuşmasıdır. Kur’an-ı Kerim Allah’ın konuşması olduğuna göre onunla tevessül etmek caizdir. Bu nedenle İmam Ahmed ve başka selef alimleri Kur’an-ın mahluk/yaratılmış olmadığını savunmuşlardır. Ve şu hadisi de delil getirmişlerdir. “Allah’ın tam olan kelimelerine sığınırım” Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Allah’ın kelimelerine sığınmıştır. Şüphesiz yaratılmış bir şeye sığınılmaz. (Kaynak: Kaide Celile fi el Tevessül ve el Vesile 1/297)

Şeyh b. Useymin şöyle dedi: Kur’an ile dua etmek, insanın Rabbinden onun kelamıyla dilemesi demektir. Kur’an, Allah’ın sıfatlarından bir sıfattır. Yüce Allah bu sözcük ve cümlelerle konuşmuş ve manasını murad etmiştir. Konuşması olan Kur’an, O’nun sıfatlarından biri olduğuna göre onunla tevessül etmek caizdir. (Fetava Nur ala Derb)

İkincisi:

Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem’in zatıyla tevessül etmek.

Son zamanlarda yaygınlaşmış şöyle ifadeler mevcuttur: “Allah’ım Muhammed s.a.v’ın hakkıyla dilerim”. “Muhammed’in makamıyla dilerim”. Sünnette böyle bir ifade yoktur. Ebu Hanife bunun caiz olmadığını söylemiş, bundan sakındırmış ve şöyle demiştir: Mahluk/yaratılmış bir şeyle dilemeyin, “Peygamberlerin hakkıyyla dilerim” demeyin.

Hanefi olan el Zeylai, Tebyin el Hakaik eserinde Ebu Yusuf’un şöyle dediğini aktarmıştır: “Falan kişinin hakkıyla” “Peygamberlerin ve nebilerin hakkıyla” demeyi mekruh görüyorum. Çünkü hiç kimsenin Allah üzerinde bir hakkı yoktur. (el Kasani, Bedai el Sanai 5/126 bu şekilde demiştir.)

Şeyh İbn Useymin şöyle dedi: İlim ehlinin tercihli görüşüne göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in zatıyla tevessül etmek haramdır. Çünkü vesile maksadın tahsil edilmesinde etkisi olmadığı müddetçe tekrar vesile olmaz. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in zatı dua eden kişi için maksadın hasıl olması için bir etkisi yoktur. Etkisi olmadığına göre doğru bir sebep olmaz. Allah'a istenilenin bir şeyin tahsil edilmesi için sadece doğru bir sebep ile dua edilir. Nebi s.a.v'in zatı ve şahsiyeti kendisine özel bir hususdur. Kendisine bir fazilet olabilir ama biz bununla istifade edemeyiz. Ancak biz O'na iman etmekle istifade edebiliriz. (Fetava Nur ala Derb)

Şeyhulislam İbn Teymiye Rahimehullah şöyle dedi: Şayet Nebi s.a.v. zatıyla dua eden kişi, O'na iman ve O'nu sevmeyle dua ederse yani: Ona iman ve onu sevmemle diliyorum vb. anlamları ifade ediyorsa bu, tartışmasız caizdir.

Ancak insanların geneli bu anlamı kast etmediği için bu tür tevessül doğru görülmemiştir.

Sahabeler O'nun duası ve şefaatıyla tevessül ederlerdi. Bu tartışmasız caizdir. Ancak zamanımızdaki insanları bunu kast etmiyor. (Kaide Celile s. 119)

Üçüncüsü: Mahluk/yaratılmışın zatıyla tevessül etmek

Bu tür tevessül şer'i olarak ret edilmiş ve yasaklanmış bir bidattır. Bu türde Allah'ın önüne geçmek ve O'nun izin vermediği hususta tasarruf etmek, tevessül ve şefaat maksadına ve dua adabına aykırıdır.

Şeyhulislam şöyle dedi: Şayet bir adam itaat edilen büyük bir adama şöyle derse: "Ben falan kişinin sana itaatiyle", "sana itaat etmesiyle ona olan sevgin ile dilerim" derse onunla alakalı olmayan bir hususla dilemiş olur. Aynı şekilde yüce Allah'ın salih insanlara ihsanı, Allah'ın onları sevmesi, onların ona ibadeti ve itaat etmesi; onlarla dua edenin duasını kabulüne dair bir etkisi yoktur. Oysa kendisinin duasının kabulü kendisinden olan bir sebep ile olur.

Birisi şöyle derse: "Falan ve falan melek, peygamber, salihin hakkıyla dilerim". Veya "falan zatın hakkıyla, falan kişinin hürmetine… tüm bu kişilerin Allah katında makam sahibi olduklarını gerektirir. Bu da doğrudur. Bunların Allah katında makamları ve hürmeti vardır. Ve bu nedenle

onların derecelerini yükseltir ve şefaat ettiklerinde şefaatlarını kabul eder. Ancak bu makam sahiplerinden bir dua veya şefaat gerçekleşmezse kendisine fayda vermeyecek ve konudan uzak bir hususla dua etmiş olur.

Allah'ın salih bir insana olan ikramı, başka bir kimsenin duasını kabul edilmesini gerektirmez. Ancak o yüce makam sahibi şahsiyet o kişiye dua edip şefaat etmişse bu durumda duanın sebebi ve etkisi olur. Şayet şefaat etmemiş ve dua etmemişse sebep ortadan kalkmış olur.

Dördüncüsü:

Soruda geçen; İsrafil'in üfürmesiyle, Nuh a.s ve onun soyundan gelenler hakkı ile, Ebu Bekir Sıddık'ın halifeliğiyle, Ali'nin cesaretiyle ve kafiye gereği sayılanların tevessül açısından bir anlamı yoktur. Nuh a.s soyunda Müslüman, kafir, iyi ve kötüler varken bunlar duanın kabulüne nasıl sebep olabilir!? Ayrıca Ebu Bekir'in halifeliği, Ali'nin cesareti, Osman'ın utangaçlığı; duanın kabulüne nasıl sebep olabilir!?

Dua edenin İbrahim a.s Allah ile dostluğu ile ne ilgisi var?! Bu yüce makamdan nasibi nedir?!

Şüphesiz bu tür dualar sünnete aykırıdır. Bu dualar zorlamayla ve kafiyeye uydurularak yapılan dualardır. Oysa duayı kafiyeye uydurmaya çalışmanın yasaklanmış olmasının hikmeti burada açıkça ortaya çıkmıştır.

İbn Battal Rahimehullah şöyle dedi: Kafiyeye uydurmaya çalışmakta zorluk vardır. Bu da hüşu ve ihlası engeller. Hadiste şöyle geçmektedir: "Allah, gafil ve oyalanmış kalpten kabul etmez" nitekim kafiye ile uğraşmak cümleleri güzelleştirmekle meşgul olan kimsenin kalbi hüşu ve ihlastan meşgul olur ve oyalanır. (Şerh Sahih el Buhari 10/97)

En iyisini Allah bilir.